

ಪಂಪನ ದ್ರೌಪದಿ: ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಅಧ್ಯಯನ

ಮಹೇಶ್ ಕೆ.

ಉಪನ್ಯಾಸಕರು

ಸ.ಪ.ಪೂ. ಕಾಲೇಜು

ಲಕ್ಕನಹಳ್ಳಿ, ಶಿರಾ.

Article Link: <https://aksharasurya.com/2024/03/maresh-k.php>

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.10775173>

ABSTRACT:

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಅನೇಕ ವಿಮರ್ಶಾ ಪ್ರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಪರಿಭಾವಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳು ಬೆಳೆದು ಬಂದಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಮನಶಾಸ್ತ್ರ ಸಹ ಮುಖ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಪಂಪಭಾರತದ ಪ್ರಮುಖ ಪಾತ್ರವಾದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಾತ್ರದ ಸ್ವಭಾವ, ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನೋನಿಲಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ. ಪಂಪ ಜನಮುಖಿಯಾದ ಕವಿ. ಅವನ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳು ದ್ರಷ್ಟಾರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಕಾಲವನ್ನು ಮೀರುವ ಗುಣವನ್ನು ಅಂತರಗತಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿವೆ. ಇಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಂಚಾಲಕ ಕಾರಣವಾದ, ಪ್ರಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು, ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾದ ವಿಮರ್ಶೆಯ ಗ್ರಹಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ನೋಡಲಾಗಿದೆ.

KEYWORDS:

ದ್ರೌಪದಿ, ಮನಶಾಸ್ತ್ರೀಯ, ಪಂಪ, ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿ, ದುಶ್ಯಾಸನ, ಅಕ್ಷಯವಸ್ತ್ರ, ಸುಧೇಷ್ಠ, ಭೀಮ, ಅರ್ಜುನ.

ಪಂಪಭಾರತವು ಅಸಂಖ್ಯ ಪಾತ್ರಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಆದಿಕವಿ ಪಂಪ ಮತ್ತೆ ಇಲ್ಲಿ ಪುರಾಣದ ವಸ್ತುವನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡರೂ ಸಹ ತನ್ನ ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾದ ಬದಲಾವಣೆ, ಸಮಕಾಲೀನತೆಗೆ ಸ್ಪಂದಿಸುವ ಗುಣದಿಂದ ಇಂದಿಗೂ ಪಂಪಭಾರತ ಜೀವಂತಿಕೆ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಕೆಲವು ಪಾತ್ರಗಳು ಕಥೆಯ ಗತಿಯನ್ನೇ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ವಿಶೇಷ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತಾಳೆ. ಮಹತ್ತರವಾದ ಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಕಾರಣವಾದ ದ್ರೌಪದಿಯ ನಡವಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಮನಶಾಸ್ತ್ರದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ಲೇಷಿಸಲಾಗಿದೆ.

ದ್ರೌಪದಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಪುಷ್ಪಿಯಾಗಿ ಕಟ್ಟಿಕೊಟ್ಟರೆ ಪಂಪ ಸೊರಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಈಕೆಯ ಮೇಲೆ ನಡೆದ ಅವಮಾನಗಳು, ದೌರ್ಜನ್ಯಗಳು

ಭಾರತದ ಗತಿ ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತವೆ, ಆದರೆ ಇಡೀ ಮಹಾಭಾರತದ ಸಂಚಲನ ಶಕ್ತಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ನೆಪಮಾತ್ರ ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ, ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಐವರು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಉನ್ನತೀಕರಿಸಲು ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿ ಮಾತ್ರವಾಗಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನೊಂದಿಗೆ ಅರಿಕೇಸರಿಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದ ಅನಿವಾರ್ಯ ರಾಜಕೀಯ ತುರ್ತು ನಡೆ ತಡೆ ಒಡ್ಡಿರಬಹುದು. ದ್ರೌಪದಿಯು ದ್ರುಪದ ರಾಜನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಮಾನವನ ರೋಷ, ಅವಮಾನ, ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಈಡೇರಿಕೆಯ ಪ್ರತಿರೂಪಿಯಾಗಿ, ಜ್ವಾಲಾಮಾಲಿನಿಯಾಗಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದಂತವಳಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಗಮನಿಸಿದಾಗ ಇವಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಿಯೆಯೊಪಾತ್ರ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು. ಈ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಇರುವವರನ್ನು ಕುರಿತು ಎಂ.ಬಸವಣ್ಣನವರು “ಈ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್ ಹೊಂದಿರುವ ಹೆಂಗಸರು ಪ್ರೌಢ ಸ್ತ್ರೀಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ಇವರಲ್ಲಿ ಅಗಾಧವಾದ ವೃತ್ತಿ ನೈಪುಣ್ಯತೆ ಇರುತ್ತದೆ, ರಾಜಕೀಯ ಕೌಶ್ಯಲವಿರುತ್ತದೆ ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.¹

ಪಂಪಭಾರತದ ದ್ರೌಪದಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವಯಂವರದ ಮೂಲಕ ತೆರೆಯ ಮೇಲೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಅಪಾರ ಸೌಂದರ್ಯದ ಗಣಿಯಾಗಿದ್ದಳು, ಇವಳಿಗೆ ಮಾಡುವ ಅಲಂಕಾರ ಕುರಿತು ಕವಿ ...ನೂಪುರಮನೀ ತೊಡವೇವುದೊ ರೂಪೆ ಸಾಲದೆ (ಒಡವೆ ತೊಡುವುದು ಏತಕೆ. ರೂಪವೇ ಸಾಲದೇ?) ಎನ್ನುವ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ಇವಳ ಸುಂದರತೆ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ದ್ರೌಪದಿ ಸ್ವಯಂವರಕ್ಕೆ ಬಂದ ಬಗೆ ಆದಿಪುರಾಣದ ನೀಲಾಂಜನೆಯನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ರೂಪವನ್ನು ನೋಡುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ಸಭಾಸದರು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಸೆಯಿಂದ ಚಡಪಡಿಸುವುದು, ಮಾತೆ ಮರೆಯುವುದು ವಾಸ್ತವಿಕತೆಗೆ ತುಂಬ ಹತ್ತಿರವಾಗಿದೆ. ಅನೇಕರು ತನ್ನ ಕಡೆ ನೋಡುವಾಗ ಆ ಹೆಣ್ಣೊಳಗಿನ ಬಿಗುಮಾನ, ಸಂಕೋಚ, ಭಯವನ್ನು ಕುರಿತು ಪಂಪ ಅದ್ಭುತವಾಗಿ ವರ್ಣಿಸಿದ್ದಾನೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ಥಿತಿ ಬೇಟೆಗಾರರ ನಡುವೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಂಡ ಹುಲ್ಲೆಯಂತೆ ಆಯಿತು ಎಂದು ಕವಿ ಬಣ್ಣಿಸುತ್ತಾನೆ.

ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ವಿವಾಹವಾಗಲು ದುರ್ಯೋಧನ ಸಹ ಬಂದಿದ್ದನು. ಆದರೆ ಈತನಿಗೆ ಜಂತ್ರದ ಮೀನನ್ನು ಭೇದಿಸುವ ಧನಸ್ಸನ್ನು ಎತ್ತಲು ಸಹ ಆಗದೆ ವೃಷಭಾಚಲದ ಸನ್ನಿವೇಶದಲ್ಲಿ ಭರತನ ಗರ್ವರಸ ಸೋರಿಹೋದಂತೆ ಇವನ ಅಹಂ ಸೋರಿತು. ಸಭಿಕರು ಇವನ ಅಸಮರ್ಥತೆ ನೋಡಿ ನಕ್ಕಿದ್ದು ಇವನಿಗೆ ಭಾರಿ ಅವಮಾನ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ಇವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸ್ವಯಂವರದ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇದು ಜರುಗಿದ್ದು ಎಂದು ಅವನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯಿತು, ಪ್ರತಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಕಾಯತೊಡಗಿದನು. ತನಗೆ ಲೈಂಗಿಕ

ಸಂಗಾತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯು ದೊರಕದೆ ಇದ್ದದ್ದು ಸಹ ಮುಂದೆ ಅವನು ಅನೇಕ ತೊಂದರೆಗಳನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಲು ನೆಪವಾಯಿತು. ಕರ್ಣ ಸಹ ಇದರಲ್ಲಿ ಸೋತು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವನಲ್ಲೂ ದ್ರೌಪದಿ ಕುರಿತಾದ ಮನುಷ್ಯತ್ವದ ಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಮರೆಸುತ್ತದೆ, ಆ consciences ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ದುಶ್ಯಾಸನ ಸಭೆಗೆ ಎಳೆದು ತಂದಾಗ ಕರ್ಣನಿಗೆ ಧರ್ಮದ ಅರಿವಿದ್ದರೂ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಸ್ವಯಂವರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ(ಅರ್ಜುನ) ಎಂದು ಭಾವಿಸಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿ ಮಾಲೆ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ಕರ್ಣ, ಶಲ್ಯ, ದುರ್ಯೋಧನ ವಿರೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಿವಾಹವಾಗುವುದು ಇವರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಿರಲಿಲ್ಲ, ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಧಾನವಾಗುತ್ತದೆ. ಕರ್ಣ ಇಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ಜಗಳವಾಡದೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಜೊತೆ ಜಗಳವಾಗಬಾರದೆಂದು ಪಲಾಯನವಾದ ತಂತ್ರ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾನೆ.

ಅರ್ಜುನನೊಂದಿಗೆ ವಿವಾಹದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಹಾರ ಹಾಕಿ ಬೆವರುತ್ತಾಳೆ, ಭಯಬೆರೆತ ನಾಚಿಕೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಅತಿ ಸಹಜ ವರ್ತನೆ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ, ಅವಳಿಗೆ ಶ್ರೇಷ್ಠವಂಶದ ವೀರನನ್ನು ಪಡೆದದ್ದು, ತಂದೆಯ ಶಪಥ ನೆರವೇರಿಸಿದ ಕಾರಣದಿಂದ ಅವಳಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಂತಸ ಉಂಟಾಗಿತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಅರ್ಜುನನ್ನು ಮಾತ್ರ ವಿವಾಹವಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಶೃಂಗಾರ ರಸಿಕನಾದ ಅರ್ಜುನ ಸೋಬಾನದ ಮೊದಲ ರಾತ್ರಿ ಅನನುಭವಿಯಾದ ಅವಳನ್ನು ಮೃದುಮಾತುಗಳಿಂದ, ನಯವಾದ ಸ್ವರ್ಷದಿಂದ ಅವಳ ಮನಸ್ಸು ಗೆದ್ದು ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಪಾಂಡವರು ಹಲವು ದಿನಗಳನ್ನು ಕಳೆದು ಇಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥಕ್ಕೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಅರ್ಜುನ ಹೆಂಡತಿ ಎನ್ನುವುದು ಮೋಹ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ ಅರ್ಧರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಅವಳಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಬುದ್ಧನಂತೆ ಹೋರಟು ಹೋಗುತ್ತಾನೆ. ಅವಳ ದುಃಖ, ತಲ್ಲಣಗಳನ್ನು ಪಂಪ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದಾಖಲಿಸಿಲ್ಲ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ಸುಖದ ಸುಪ್ಪತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದ ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸಹ ಪಾಂಡವರು ಎದುರಿಸಿದ ಎಲ್ಲಾ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನಿಷ್ಠೆಯಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾಳೆ, ಮೂಲತಃವಾಗಿ ಬಂದ ತಾಳ್ಮೆ, ಧೈರ್ಯ ಬದುಕು ಎದುರಿಸುವ ಗುಣಗಳನ್ನು ಅವಳು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಳು. ಹೆಂಡತಿ ತೊರೆದು ಹೋದ ಅರ್ಜುನ ವಾಪಸ್ಸು ಮರಳುವಾಗ ಸುಭದ್ರೆಯೊಂದಿಗೆ ಬರುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಮನಸ್ಸು ಅದೆಷ್ಟು ನೊಂದಿರಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ ಮನಸಾರೆ ಅರ್ಜುನನನ್ನು ಪ್ರೇಮಿಸಿದ್ದಳು. ಈ ತುರ್ತು ಸನ್ನಿವೇಶ ನೋಡಿ ಅವಳ ಆಶಾಭಂಗಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿದ್ದಿರಬಹುದು, ಅದು ಜನಪದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಐವರ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ ಪಾತ್ರ ನಿರ್ವಹಿಸಲು

ತೊಡರುಗಳು ಎದುರಾಗಬಹುದೆಂದು ಪಂಪ ಉದ್ದೇಶಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸಿದರೆ ಗೌಣ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ, ಇದರ ಸುಳಿವನ್ನು ಪಂಪಭಾರದ ಕೊನೆಯ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಿಗಿಲಿವರ್ಗಗಳಿಗೇ ಭಾರತಂ ಲೋಕಪೂಜ್ಯಂ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಭಾರತದ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರೇರಣ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ನೆನೆಯದೆ ಇರುವುದರಲ್ಲಿ ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಖಾಂಡವ ವನದ ನಂತರ ಕೃಷ್ಣಾರ್ಜುನರ ಜಲಕ್ರೀಡೆಯಲ್ಲಿ ಸುಭದ್ರೆ ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ, ದ್ರೌಪದಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಪಾಂಡವರ ರಾಜಸೂಯ ಯಾಗದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಯ ನಿರ್ಮಿಸಿದ ಸೌಧದಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಪೇಶಾಟ ನೋಡಿ ದ್ರೌಪದಿ ನಗುವ ಸನ್ನಿವೇಶ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಮುಂದೆ ತುಂಬಿದ ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡುವ ಪ್ರಸಂಗಕ್ಕೆ ಬಲ ಬರುತ್ತಿತ್ತು. ಈ ಯಾಗದಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರಸ್ತಾಪ ಆಗದೆ ಇರುವುದು ಆಶ್ಚರ್ಯ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಮುಂದೆ ಪಗಡೆಯಾಟದಲ್ಲಿ ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಹ ಧರ್ಮರಾಯ ಪಣಕಿಟ್ಟು ಸೋಲುತ್ತಾನೆ. ಪಂಪಭಾರದ ಪ್ರಕಾರ ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಧರ್ಮರಾಯ ಪಣ ಇಡುವುದು ವಿಸ್ಮಯ ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ. ಕಥಾಸರಣಿಯ ಈ ರೀತಿಯ ಬದಲಾವಣೆಗಳು ಕಥೆಗೆ ಊನವನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತವೆ. ಓದುಗರಲ್ಲಿ ಗೊಂದಲಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುತ್ತವೆ. ತನ್ನ ಲೈಂಗಿಕ ಸಂಗಾತಿಯಾಗಬೇಕೆಂದ ದ್ರೌಪದಿ ಕುರಿತಾದ ನೆನಪುಗಳು, ಅವಳು ಪಾಂಡವರ ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯ ಅರಿವು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಗೊತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಅವಮಾನಿಸುವ, ಕೆಣಕುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ, ಪ್ರತಿಕಾಮಿ ಹಾಗೂ ದುಶ್ಯಾಸನನಿಗೆ ಅವಳನ್ನು ಎಳೆದು ತರಲು ಆಜ್ಞಾಪಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಅಂತರಂಗದ ರಹಸ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವಳ ಮುಟ್ಟು ಸಹ ಒಂದಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ತಾನು ಮುಟ್ಟಾಗಿರುವೆ ಎಂದರೂ ಸಹ ಅವಳ ತಲೆಗೂದಲನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದು ಸಭೆಗೆ ತರುತ್ತಾರೆ, ಇಂತಹ ನೀಚ ಕೃತ್ಯವನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ಮನಸ್ಸು ಎಷ್ಟೊಂದು ನೋವಿಗೆ ಒಳಗಾಯಿತೋ! ಈ ನೋವು ಅವಳ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕಠೋರ ಹಾಗೂ ನಿರ್ದಯವಾಗಿಸಿತು, ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಂಬಲ ಸುಪ್ತವಾಗಿ ದಮನವಾಗಿತ್ತು. ಆ ದಮನಿತ ಬಯಕೆ ದ್ರೌಪದಿಯ ತುರುಬಿಗೆ, ಸೀರೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿಸುವ ಮೂಲಕ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ, ಪ್ರಾಯ್ಡ್ ಮಾಹಿತಿ ಆಧರಿಸಿ ಡಾ.ಶ್ರೀಧರ್‌ರವರು ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಲೈಂಗಿಕ ಬಯಕೆಗೆ ಲಿಬಿಡೋ(libido) ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ², ಆ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕೃಷ್ಣಕಬ ರೀಭಾರಮಂ ಮೇಗಿಲ್ಲದೆ ಪಿಡಿಯ ತೆಗೆದು ಕೃಷ್ಣೋರಗನಂ ಪಿಡಿದ ಬೆಳ್ಳಾಂತುಮೃನೆ ಬೆಮರುತ್ತುಮಿದರ್ (ಅವಳು ಸೀರೆಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿ, ತುರುಬು ಹಿಡಿದು ಅವನ ಸ್ಥಿತಿ

ಕಾಳಿಂಗ ಸರ್ಪ ಹಿಡಿದ ಪೆದ್ದನಂತೆ ಬೆವರಿದನು) ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನು. ಕೃಷ್ಣನ ಅಕ್ಷಯವಸ್ತ್ರ ಪ್ರಸಂಗವನ್ನು ಕೈ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ, ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಿಸುವ ಕುರಿತು ಪಂಪನಲ್ಲಿ ಒಲವು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸಬಹುದು.

ದುಶ್ಯಾಸನನು ದ್ರೌಪದಿಯ ತುರುಬು ಹಿಡಿದಿದ್ದು ಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅವಮಾನ ಆಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ನೋಡಿ ಮೊದಲು ಕೆರಳುವುದು ಭೀಮ, ನಂತರ ಆಕೆಯ ನಿಜವಾದ ಪತಿ ಅರ್ಜುನ. ಮಾತು ಮುಂದುವರೆದು ನಕುಲ, ಸಹದೇವ ಸಹ ಪ್ರಶ್ನಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಧರ್ಮರಾಯನ ಕಣ್ಣು ಸನ್ನೆಗೆ ಸುಮ್ಮನಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆ ಅಬಲೆಗೆ ಸಾಂತ್ವನ ಹೇಳುವವರು ಯಾರು ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಜಾಗದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಸ್ತ್ರೀಯರಿದ್ದಿದ್ದರೆ ಈ ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ದೇಹತ್ಯಾಗದ ನಿರ್ಧಾರ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು. ದ್ರೌಪದಿಯೇ ಮೊದಲು ತುಂಬಿದ ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಸಿಟ್ಟನ್ನು ಹೊರ ಹಾಕುತ್ತಾಳೆ. ತುರುಬಿಗೆ ಕೈ ಹಾಕಿದವನ ಕುರಿತಾಗಿ ಅವಳ ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ, ಭೀಭತ್ಸವಾಗಿ ಕೊಲ್ಲುವ ಸಂಭ್ರಮದ ಮಾತುಗಳು ಅವಳ ಆಕ್ರೋಶ, ಆತ್ಮಭಿಮಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ, ದ್ರೌಪದಿ ತನ್ನ ಪತಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಹೇಳದೆ ಭೀಮನಿಗೆ ನನ್ನ ಮುಡಿ ಎಳೆದ ದುಶ್ಯಾಸನನ್ನು ಕೊಂದು ಅವನ ಕರುಳಮಾಲೆ ಮುಡಿಸುವವರೆಗೆ ತಾನು ಮುಡಿ ಕಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನತ್ತ, ನೀನು ಕಿವಿಕೊಟ್ಟು ಕೇಳಿಸಿಕೋ ಎಂದು ಒತ್ತಿ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಪ್ರತಿಕಾರದ ನಡೆ ಅವಳ ಮನೋದೃಢತೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಪಂಪ ಕಥೆ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಇಕ್ಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಲುಕಿದ್ದಾನೆ, ಇಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರ ಪತ್ನಿಯಲ್ಲ ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿ ಮಾತ್ರ ಎಂಬುದನ್ನು ಮರೆತು ಕಥೆ ನಿಭಾಯಿಸುವಲ್ಲಿ ಕೊಂಚ ಎಡವಿದ್ದಾನೆ. ಸಭಾಸದರ ಮುಂದೆ ಭೀಮ ತಾವರೆ ಮುಖದವಳೆ, ನಿನ್ನ ಮಾತು ನೆರವೇರಿಸಲು ನಾನಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಯಾರಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಮಾತುಗಳು ಮೈದುನ ಸಂಬಂಧಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆ ರೀತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತವೆ. ಭೀಮನು ಸಿಟ್ಟಿನಿಂದ ದುಶ್ಯಾಸನನ ಎದೆಸೀಳಿ, ದುರ್ಯೋಧನನ ತೊಡೆ ಮುರಿದು ನೂರುಜನ ಕೌರವರನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತೇನೆ ಎಂದು ಶಪಥ ಮಾಡುತ್ತಾನೆ. ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗಿ ನಲುಗಿರುವ ದ್ರೌಪದಿಯ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸಮಾಧಾನಗೊಳಿಸಿ ಅವಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುವ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಭೀಮ ಮೂಡಿಸುತ್ತಾನೆ, ಈ ರೀತಿಯ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಸಂಬಂಧವಿದೆ, ದುಶ್ಯಾಸನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು, ಕೌರವರ ಸೇನೆಯನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯುದ್ಧ ಜರುಗಲೇ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಕೌರವರು ರಾಜ್ಯ ನೀಡಿದ್ದರೆ ಈ ಶಪಥ ಗಳು ಕೇವಲ ಮಾತುಗಳಾಗುತ್ತಿದ್ದವು, ರಾಜ್ಯದಾಹಕ್ಕಿಂತ ಸ್ತ್ರೀಯೊಬ್ಬಳ ಪ್ರತಿಕಾರದ ಕದನ ಮಹಾಭಾರತ ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಭೀಮಾದಿಗಳು ಮಾಡುವ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಗಳು

ಮುಂದೆ ದೊಡ್ಡ ಅವಂತಾರ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತವೆ.

ಮುಂದೆ ಅರಣ್ಯವಾಸದಲ್ಲಿ ಸೈಂಧವ ಬಂದು ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದು ಅಪಹರಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ ಎಲ್ಲಾರೀತಿಯ ಸಂಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ದ್ರೌಪದಿ ದಿಟ್ಟವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಅಪಹರಣದಲ್ಲಿ ಸೋತು ಅವಮಾನಕ್ಕೆ ಒಳಗಾದ ಸೈಂಧವ ಶಿವನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿ ಒಂದು ರಾತ್ರಿ ಪಾಂಡವರನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವ ವರ ಪಡೆದನು, ಇದು ದ್ರೌಪದಿಯ ಅಪಹರಣದ ಸನ್ನಿವೇಶದ ಪ್ರತಿಕಾರದಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಸಮಸ್ಯೆಯಾಗಿದೆ. ಇದು ಅಭಿಮನ್ಯುವಿನ ಸಾವಿಗೆ ನೆಪವಾಯಿತು.

ಗಂಧರ್ವ ಚಿತ್ರಾಂಗದ ಕೌರವರ ದುರ್ಯೋಧನ, ದುಶ್ಯಾಸನನ್ನು ಸೆರೆಹಿಡಿದಿದ್ದ ಸನ್ನಿವೇಶ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಅಪಾರ ಸಂತೋಷ ಉಂಟುಮಾಡಿತು. ನೋವು ಮಾಡಿದವರ ನೋವಿಗೆ ಒಳಗಾದಾಗ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುವ ಸಹಜ ಭಾವ ಇವಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಅವರನ್ನು ಕುರಿತು ಎಮ್ಮೆಂ ಪಿಡಿದೆಳೆವಂದಿನ ನಿಮ್ಮದಟುಗಳೇಗಳೆತ್ತವೋದುವೋ (ನಮ್ಮನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದ ದಿನದ ವೀರತನ ಎಲ್ಲಿ ಹೋಯಿತು) ಎಂದು ವ್ಯಂಗ್ಯ ಮಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಮಾತಿಗೆ ಮಾತುಕೊಟ್ಟು ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಎದೆಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಧರ್ಮರಾಯನಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರದಿಂದ ಬಂದ ಗುಪ್ತಚರರು ವರದಿಮಾಡಿ ಹೋದ ನಂತರ ಅವಳು ಮುಂದೆ ರಾಜನಾಗಬೇಕಿರುವ ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿ ಬಂದು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞೆಯೂ, ಪ್ರಬುದ್ಧ ಮನಸ್ಸಿನವಳಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೀಲಿಕೈ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡಿದ್ದಳು ಎಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದವರನ್ನು ಕುರಿತು ಗಿರಿಯವರು ಯೂಂಗ್‌ನ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸುಪ್ತ ಚೇತನ ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತ ...ಸಾಮೂಹಿಕ ಅನುಭವವೆಂಬುದು ಒಂದು ಸಮಾಜ ಐತಿಹಾಸಿಕವಾಗಿ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದ ಕಲಿಕೆಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಂದು ಮುಂದಿನ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಾಡುವ ಪರಿಣಾಮ ಎನ್ನಬಹುದು.³ ಅವಳು ಇಂತಹ ಸಂಸ್ಕಾರವನ್ನು ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಳ ಹಿಂದಿನ ಪರಿಸರ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಬಹುದು, ದ್ರೌಪದಿ ಮನಸ್ಸಿನ ಲಯ ಗಮನಿಸಿ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ರೀತಿ ಅದ್ಭುತ, ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿ ನಿಮಗೆ ಕೆಲವು ವಿಷಯ ಹೇಳೋಣ ಎಂದರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಸಂಗತಿಗಳು ಅಬಲೆಯಾದ ಹೆಂಗಸರಿಗೆ ಎಲ್ಲಿ ತಿಳಿಯುತ್ತವೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುವಿರೆನೋ ಆದರೆ ಹೇಳುವೆ.. ಭೀಮ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಹಣ್ಣು ಆಯುತ್ತಾನೆ, ಅರ್ಜುನ ಬೆಟ್ಟ ಅಲೆದು ಕೃಶವಾಗಿದ್ದಾನೆ, ನಕುಲ ಸಹದೇವ ಹಣ್ಣುಕಾಯೋ ಉದುರಿಸಿ ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ನನಗೆ ಆದ ಅವಮಾನ

ನಿಮ್ಮನ್ನು ರೇಗಿಸಿಲ್ಲವೇ? ನೀವು ಈ ಅಡವಿಯಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನೇ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವೆ ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಈ ಮಾತುಗಳ ಮೂಲಕ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರ ಕಷ್ಟಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಸಿ ಅವರ ಸುಪ್ತ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿರುವ, ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಕೌರವರ ಕುರಿತ ದ್ವೇಷವನ್ನು ಉದ್ದೇಶನಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ಧರ್ಮರಾಯನ ಮರ್ಮವನ್ನು ತಾಗುವಂತಹ ಮಾತನ್ನು ಆಡುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಅವಮಾನದ ಪ್ರತಿಕಾರಕ್ಕಾಗಿ ಶಾಂತಿಗಿಂತ ಯುದ್ಧವನ್ನು ಬಯಸಿದ್ದಳು ಎಂಬುದು ಇದ ರಿಂದ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮರಾಯನನ್ನು ಕುರಿತು ಶಮಮನೆ ಕೆಯ್ಯೊಳ್ಳೋಡೆ ಬಿಲ್ಲುಮಂಜುಮಂ ಬಿಸುಟು ತಪಕೆ ನೀಂ ಬಗೆವೊಡೆ (ಶಾಂತಿ ಬೇಕಾದರೆ ಬಿಲ್ಲುಬಾಣ ಬಿಸಾಕಿ ತಪದ ಬಗ್ಗೆ ನೀನು ಯೋಚಿಸಿದರೆ) ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರೆದು ವಿಕ್ರಮಂ ಪಗೆಯಂ ಕಿಡಿಸುವ ಶಮದಿಂದ ಮುನಿಗಾಯ್ತು ಸಿದ್ಧಿ ಭೂಪತಿಗಾಯ್ತೆ(ವಿಜಯವನ್ನು ಹಾಗೂ ಶತ್ರುಗಳನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸದ ಶಮದಿಂದ ಮುನಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ,ಭೂಪತಿಗಲ್ಲ) ಎನ್ನುತ್ತಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಭವಿಷ್ಯದ ಕುರಿತಾಗಿ ಭಯಾನಕವಾದ, ರಕ್ತಪಾತದ ಆಲೋಚನೆಯು ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಬಹುದು. ದ್ರೌಪದಿ ಧೀರೋದಾತ್ತವಾದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾಳೆ.

ದ್ರೌಪದಿಯು ಪ್ರೇರಣಾತ್ಮಕ ಮಾತುಗಳಿಗೆ ಮೊದಲ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಭೀಮನು ರೋಷದಿಂದ ನೀಡುತ್ತಾನೆ, ಹಿಂದೆ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಆದ ಅವಮಾನ ನಮಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ತಲೆಮಾರಿನವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಮುಂದಲೆಯಂ ಪಿಡಿದೆಳೆವಲ್ಲಿಯೆ ತಲೆವಿಡಿದರ್ ನಮ್ಮ ಬೀರಮಂ ಕೌರವರಂ (ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಂದಲೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದು ಎಳೆದಾಗ ನಮ್ಮ ಪೌರುಷದ ತಲೆಯನ್ನು ಸಹ ಕೌರವರು ಹಿಡಿದರು) ಎಂಬ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರ ಪೌರುಷದ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದ್ದ ಅಂಶ ಸ್ವಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಪುರುಷನೊಬ್ಬನು ಹೆಣ್ಣನು ತನ್ನ ಸೊತ್ತಾಗಿ ಮಾನಸಿಕವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ವಿಚಾರ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿದೆ.

ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಪೂರ್ವಸಿದ್ಧತೆಗಾಗಿ ಅರ್ಜುನ ಇಂದ್ರಕೀಲಕ್ಕೆ ಹೊರಡುವುದನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ಎಲೆ ಪಾರ್ಥ ದೇಹದ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚಿಸದೆ ಶತ್ರುಗಳು ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಬಗ್ಗೆ, ನನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯ ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು ಎಂದು ವಿವೇಕ ಹೇಳುತ್ತಾಳೆ. ಅವಳು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಈಡೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯಾವ ರೀತಿಯು ತ್ಯಾಗಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧಳಾಗಿದ್ದಳು, ಕೌರವರು ಮಾಡಿದ ಅವಮಾನ ಗಾಢವಾಗಿ ಅವಳನ್ನು ಕಾಡಿಸಿರಬೇಕು. ತುರುಬು ಕಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳದ, ಸಿಕ್ಕಾದ ಅವಳ ಕೂದಲು ತನ್ನ ಮನದಿಂಗಿತದ ಪ್ರತೀಕಾರವನ್ನು ನೆನಪಿಸುತ್ತಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಅವಳ ಯೋಚನೆ ಕೌರವರ ವಿರುದ್ಧ ಸೇಡು ತೀರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಾಗಿತ್ತು.

ಸೇಡೆ ಜೀವನದ ಪರಮ ಧೈಯವಾಗಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿ ಅಲಂಕಾರ ನಿರಾಕರಿಸಿದ್ದರೂ ಸಹ ಹೂವು ಬಯಸುವುದು ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ಬಿಡಿಸಲಾರದ ಸೌಂಧರ್ಯಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಅವಳು ಸೌಗಂಧಿಕ ಪುಷ್ಪವನ್ನು ಮನದಲ್ಲಿ ಬಯಸಿದಾಗ ಭೀಮ ಹೂವು ತರುತ್ತಾನೆ. ಪಂಪನ ಬದಲಾವಣೆಯ ಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪ್ರಸಂಗ ಹಾಸ್ಯಾಸ್ಪದವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅರ್ಜುನನ ಪತ್ನಿಯಾದ ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಭೀಮ ಹೂವು ತರುವುದು ಹಲವು ಗೊಂದಲ ಎಡೆಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ.

ರಾಣಿಯಾಗಿದ್ದ ದ್ರೌಪದಿಯು ವಿರಾಟನಗರದ ಸುಧೇಷ್ಠೆಯ ದಾಸಿಯಾಗುತ್ತಾಳೆ, ಹಿಂದೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ರಾಜಕುಮಾರಿಯಾಗಿ, ರಾಣಿಯಾಗಿ ಮೆರೆದವಳು ಎಂಬುದನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಇಲ್ಲಿ ದಾಸಿಯಾಗುವಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಅಳುಕು, ಬಿಗುಮಾನವನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ತನ್ನ ಮನೋರಥ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಬಂದ ಎಲ್ಲಾ ಸವಾಲುಗಳನ್ನು ಧೈರ್ಯವಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲೂ ಕೂಡ ದ್ರೌಪದಿಯು ಸಂಕಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ಮನುಷ್ಯನ ದೊಡ್ಡ ದೌರ್ಬಲ್ಯಗಳಾದ ಕಾಮ, ಪರಸ್ತ್ರೀ ವ್ಯಾಮೋಹ ಕೀಚಕನನ್ನು ನಾಶಪಡಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ದ್ರೌಪದಿಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿತು, ದಾಸಿಯಾಗಿ, ಬಾಚದ ತಲೆಗೂದಲಿನವಳು, ಸದಾ ತನ್ನ ಇಂಗಿತದ ಕುರಿತಾಗಿ ಆಲೋಚಿಸುವಳಾಗಿದ್ದರೂ ತನ್ನ ಸುಂದರತನದಿಂದ ಇತರರನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯು ಆಕರ್ಷಿಸುವಳಾಗಿದ್ದಳು. ಇವಳ ಒಡತಿ ಸುಧೇಷ್ಠೆ ಇವಳ ರೂಪು ನೋಡಿ ನೀನು ಯಾರು? ಏನಾಗಬೇಕೆಂದು ಸಂಶಯ ಪಡುತ್ತಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಕಣ್ಣೋಟದಿಂದ, ರೂಪಿನಿಂದ ಕೀಚಕ ಉದ್ರೇಕಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಮೋಹ ಎಷ್ಟು ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಂಬುದನ್ನು ಈ ಪದ್ಯ ದ್ವನಿಸುವಂತಿದೆ..

ಅವಳಷ್ಟೊಡಮಕ್ಕೆ ಪೋ ತಲೆಯಿಂದ ಪೋದೊಡಮಿಂದ ಮಾ
ದೇವನಾರ್ತೆಡೆಗೋದೊಡಂ ಲಯಮಿಂದ ಬರ್ಪೊಡಮೆನ್ನರಂ
ತೀವಿ ತಳ್ತವಳೇ ಕುಚಂಗಳನಳ್ಳರಿಂದಮದಪ್ಪಿ...

(ತಲೆ ಹೋದರೆ ಹೋಗಲಿ, ಶಿವ ಅಡ್ಡಬರಲಿ, ಇಂದೆ ಲಯವಾಗಲಿ, ನನ್ನ ಎದೆ ತುಂಬ ಅವಳ ಸ್ತನವನ್ನು ಅಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು) ಕೀಚಕನಿಗೆ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಸಂಭೋಗಿಸುವ ಆಸೆ ಉತ್ಕಟವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ಅಕ್ಕಳಿಂದ ಇವಳು ಗಂಧರ್ವಕನ್ಯೆ ಎಂಬುದು ತಿಳಿದ ನಂತರ ಮತ್ತಷ್ಟೂ ಮೋಹಗೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಮುಂದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾರ್ಥ ತುಂಬಿದ ಪ್ರೇಮ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾನೆ. ನಿನ್ನನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ ಸ್ಮರ ಕುಳಿಕಾಗ್ನಿಯೆ ಕೊಂಡಂತಿರೆ (ಮನ್ಮಥನೆಂಬ ವಿಷಸರ್ಪ ಕಚ್ಚಿದಂತಾಯ್ತು) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಅನ್ಯಸ್ತ್ರೀಯನ್ನು ಮೋಹಿಸುತ್ತಿರುವುದು ವಿಷಸರ್ಪ ಎಂಬ ಅರಿವಿದೆ, ದ್ರೌಪದಿಯು ಗಂಧವನ್ನು ಅರೆಯುವಾಗ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ ನಾಚಿದ್ದು

ಸಹ ಅವನ ಮನಸ್ಸು ಕಲಕಲು ಕಾರಣವಾಗುತ್ತದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ನಾಚಿದ್ದು ಅನುಮಾನಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನೂ ಹಾಳಾಗದ ತನ್ನ ರೂಪು ಕುರಿತಾದ ನಾಚಿಕೆಯೇ, ದಾಸಿಯರು ಆ ರೀತಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಿತ್ತೋ! ತಿಳಿಯದು, ಮತ್ತೊಂದು ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಡುವುದಾದರೆ ನಾಚಿಕೆ, ಒಲವು, ಪ್ರೇಮ ಇರುವಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಣಿಸುತ್ತದೆ. ನಾಚಿ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ನೆಪ ಮಾಡಿಕೊಂಡಳು. ಕೀಚಕ ಮಾತನಾಡಿಸಿದಾಗ ಯಾವುದೇ ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ. ಮಾತಿನ ಭರದಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಎಂಬ ಭಯ ಇರಬಹುದು. ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕೀಚಕ ಹಿಡಿಯುತ್ತಾನೆ, ಆಗ ಅವಳು ತನ್ನವರು ಗಂಧರ್ವರು ಎಚ್ಚರ ಎಂದು ಅವರನ್ನು ಬೆದರುಗೊಂಬೆಯಾಗಿ ತೋರಿಸಿ ಸೋಲುತ್ತಾಳೆ. ದ್ರೌಪದಿಯು ತನ್ನ ಪತಿಯಾದ ಅರ್ಜುನನ ಬಳಿ ಬರದೆ ಭೀಮನ ಸಹಾಯ ಪಡೆದು ಕೀಚಕನನ್ನು ತಂತ್ರಾತ್ಮಕ ವ್ಯೂಹ ಮಾಡಿ ಕೊಲ್ಲಿಸುತ್ತಾಳೆ.

ದ್ರೌಪದಿ ಕೀಚಕ ಸತ್ತ ಸುದ್ದಿಯನ್ನು ನನ್ನ ಗಂಧರ್ವರಿಂದ ಸತ್ತ ಎಂದು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಅಜ್ಞಾತವಾಸದ ಅವಧಿ ಇನ್ನೂ ಇದ್ದಿದ್ದರಿಂದ ದ್ರೌಪದಿ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಬಹಿರಂಗಗೊಳಿಸಬಾರದಿತ್ತು. ಪಾಂಡವರ ಭೀಮನಿಂದಲ್ಲದೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಕೀಚಕನನ್ನು ಕೊಲ್ಲಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಗತಿ ಜನಜನಿತವಾಗಿತ್ತು. ಉತ್ತರ ಗೋಗ್ರಹಣದಲ್ಲಿ ಯುದ್ಧಕ್ಕೆ ಉತ್ತರಕುಮಾರನನ್ನು ದ್ರೌಪದಿ ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತಾಳೆ. ಇಲ್ಲಿ ರಾಜನೀತಿಜ್ಞತೆ, ಸಂವಹನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಮನಗಾಣಬಹುದು.

ದ್ರೌಪದಿ ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಸೇಡನ್ನು ಭೀಮನ ಮೂಲಕ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರ ಯುದ್ಧದಲ್ಲಿ ನೆರವೇರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಳೆ. ದುಶ್ಯಾಸನ ಸಾವಿನ ಸಂದರ್ಭಕ್ಕೆ ಪಂಪ ಜೀವ ತುಂಬಿ ಭೀಭತ್ಸಾದ್ಭುತವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ. ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ದುಶ್ಯಾಸನ ಭೀಮನಿಗೆ ಸಿಗುತ್ತಾನೆ, ಅವನ ಕೋಪ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಶಪಥ ನೆನಪಾಗುತ್ತದೆ. ಭೀಮ ಅವನನ್ನು ಕೆಣಕುತ್ತಾನೆ. ಚಲದಿಂ ಕೃಷ್ಣೆಯ ಕೇಶಮಂ ಪಿಡಿದ ನಿನ್ನಿಂದಾದಳಳ್ ನಿನ್ನರಸ್ಥಲಮಂ ಪೋಳದೆ ಪೋಪುದಲೆನಗ(ಭಲದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯ ತಲೆಕೂದಲು ಹಿಡಿದು ನಿನ್ನಿಂದಾದ ದುಃಖ ನಿನ್ನ ಎದೆ ಸೀಳದೆ ಎನಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆಯೇ) ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ದುಶ್ಯಾಸನ ಭೀಮನಿಗೆ ಕಾಳಗ ನಡೆಯುತ್ತದೆ. ದುಶ್ಯಾಸನ ಮೈಯಿಂದ ರಕ್ತ ಸುರಿಯುವಾಗ ಭೀಮ ಆತಂಕಗೊಳ್ಳುತ್ತ ತನಗೆ ಬಸಿರೂರಿ ಕುಡಿಯಲುಂ ದ್ರೌಪದಿಯ ಕೇಶಪಾಶಮಂ ತೊಯ್ದು ಮುಡಿಯಲುಂ ನೆರೆಯದೆಂದು(ರಕ್ತ ಹೀಗೆ ಸೋರಿ ಹೋದರೆ ನಾನು ಕುಡಿಯಲು, ದ್ರೌಪದಿಯ ಕೇಶರಾಶಿ ನೆನಸಲು ರಕ್ತ ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತದೆ) ಎಂದು ಭಯಾನಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಆಡುತ್ತಾನೆ. ಭೀಮ ದುಶ್ಯಾಸನನ

ಗಂಟಲ ಬಳೆ ಮುರಿದು ಎದೆ ಸೀಳಿ ದ್ರೌಪದಿಯನ್ನು ಕರೆಸಿದನು. ಈಗ ಅವಳು ಜಯವನಿತೆಯಂತೆ ಬಂದಳು ಅವಳ ಆಸೆ ಸಾಕಾರಗೊಂಡಿದೆ. ದುಶ್ಯಾಸನ ವಿಲವಿಲ ಒದ್ದಾಡುವುದನ್ನು ಕಣ್ಣು ತಣಿಯುವವರೆಗೆ ನೋಡಿದಳು, ಈ ದ್ರೌಪದಿಯ ಸಿಟ್ಟು ಕ್ಷತ್ರೀಯ ಹೆಣ್ಣೊಬ್ಬಳ ವೀರತನಕ್ಕಿಂತ, ಸ್ವಾಭಿಮಾನದ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ, ದುಶ್ಯಾಸನ ಸಾವು ಅವಳ ನೋವು ಮರೆಸಿತು. ದ್ರೌಪದಿಯ ಅವಮಾನ ಕರಗಿ ಸುಖದ ವಾಸದ ಮನೆಯನ್ನು ತಲುಪಿದಂತೆ ಆಕೆಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಸಂತಸದ ಭಾವನೆ ಜಾಗೃತವಾಯಿತು. ಭೀಮ ದುಶ್ಯಾಸನನ ರಕ್ತವನ್ನು ಬೊಗಸೆಯಲ್ಲಿ ತುಂಬಿ ಅವಳ ನೆತ್ತಿಗೆ ಹಾಕಿದನು, ಸುಮಾರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ವರ್ಷದ ಕೂದಲಿನ ಸಿಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ತದಿಂದ ನೆನೆಸಿದನು. ದುಶ್ಯಾಸನನ ತಲೆಯನ್ನು ದ್ರೌಪದಿಯಿಂದ ತುಳಿಸಿ, ಹಲ್ಲುಗಳ ಬಾಚನಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಚಿದನು, ಕರುಳನ್ನು ಹೂವು ದಂಡೆಯಾಗಿ ಮುಡಿಸಿದನು. ಭೀಮನ ಮಾತುಗಳು ದ್ರೌಪದಿ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಮಹಾಭಾರತ ಯುದ್ಧ ಘಟಿಸಿದ್ದು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿ ನುಡಿಯುತ್ತವೆ.

ಇದರೋಳ್ ಶ್ವೇತಾತಪತ್ರವೃಗಿತ ದಶ ದಿಶಾಮಂಡಲಂ ರಾಜಚಕ್ರಂ
ಪುದಿದಳ್ಯೂಡಿತ್ತಡಂಗಿತ್ತಿದರೋಳೆ ಕುರುರಾಜಾನ್ವಯಂ ಮತ್ಪ್ರಾಪ್ತ
ಕ್ವಿದಂದಂ ನೋಡಗುವುರ್ವಿದುದಿದುವೆ ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕಾದಿಯಾಯ್ತು
ಬ್ಬದಳಾಕ್ಷೀ ಪೇಳ ಸಾಮಾನ್ಯಮೆ ಬಗೆಯೆ ಭವತ್ಕೇಶ ಪಾಶಪ್ರಪಂಚಂ.

(ಇದರಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತಭತ್ತ ದಶಮಂಡಲ ನಾಶವಾದವು, ಕೌರವವಂಶ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೂತು ಹೋಯಿತು, ನನ್ನ ಸಾಹಸಕ್ಕೆ ಇದರಿಂದ ಗಂಭೀರತೆ ಸಿಕ್ಕಿತು ಮಹಾಭಾರತಕ್ಕೆ ಇದೆ ಆಧಿಯಾಯಿತು, ತಾವರೆ ಕಣ್ಣವಳೇ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ನಿನ್ನ ಬಿಚ್ಚಿದ ಮುಡಿಯ ವಿಸ್ತಾರ) ಈ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ದ್ರೌಪದಿಯು ಪಾಂಡವರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ, ಪೌರುಷದ ಪ್ರತಿರೂಪವಾಗಿದ್ದಳು, ಅವಳ ತುರುಬಿಗೆ ಕೈಹಾಕಿ ಅವಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದು ಪಾಂಡವರ ಅಂತರಪ್ರಜ್ಞೆಯನ್ನು ಘಾಸಿಗೊಳಿಸಿತ್ತೆಂಬುದು ಇದರಿಂದ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆಯವರು ದ್ರೌಪದಿಯ ಮಹತ್ವ ಕುರಿತು “ದ್ರೌಪದಿ ಸ್ಥಿರವಾಗಿರುವವರೆಗೆ ಪಾಂಡವರು ಸ್ಥಿರವಾಗಿದ್ದರು, ಅವಳು ಕುಸಿದಾಗ ಧರ್ಮನ ಹೊರತು ಉಳಿದವರು ಕುಸಿದರು”⁴ ಎಂದಿರುವುದು ಔಚಿತ್ಯಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ದ್ರೌಪದಿಯ ಪಾತ್ರ ಪಂಪಭಾರತದಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪಾತ್ರವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ರಾಜಮನೆತನದ ಹೆಣ್ಣಾಗಿ, ರಾಜಮನೆತನ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದರೂ ಅನೇಕ ರೀತಿಯ ಕಷ್ಟ, ಅವಮಾನಗಳಿಗೆ ತುತ್ತಾದರೂ ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುವ ಉತ್ಸಾಹ ಅವಳಲ್ಲಿ ಕಣರೆಯಾಗದೆ ಇರುವುದು ಸೋಜಿಗ ಎನಿಸುತ್ತದೆ. ಪಂಪನ ದ್ರೌಪದಿಯು

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ದ್ರೌಪದಿಗಿಂತ ಕಳಾಹೀನವಾಗಿದ್ದರೂ ಸಾಧ್ಯವಾದ ಕಡೆಗೆ ಪಂಪ ಉತ್ತಮವಾಗಿ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಕೊನೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಗಳು:

1. ಬಸವಣ್ಣ ಎಂ. ಸೈಕಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳು. ಪು.ಸಂ. 199
2. ಶ್ರೀಧರ್ ಕೆ.ಆರ್. ಸಿಗ್ಮಂಡ್‌ಫ್ರಾಯ್ಡ್. ಪು.ಸಂ. 20
3. ಗಿರಿ. ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೀಮಾಂಸೆ. ಪು.ಸಂ. 354-355
4. ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆ. ಯುಗಾಂತ. ಪು.ಸಂ. 91-92

ಪರಾಮರ್ಶನ ಗ್ರಂಥಗಳು:

1. ಬಸವಣ್ಣ ಎಂ. (2017). ಸೈಕಲಾಜಿಕಲ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್‌ಗಳು. ಅಭಿನವ ಪ್ರಕಾಶನ. ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಶ್ರೀಧರ್ ಕೆ.ಆರ್. (2011). ಸಿಗ್ಮಂಡ್‌ಫ್ರಾಯ್ಡ್. ವಿಸ್ಮಯ ಪ್ರಕಾಶನ. ಮೈಸೂರು.
3. ಗಿರಿ. (2011). ಸಾಹಿತ್ಯದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮೀಮಾಂಸೆ. ಮನೋಹರ ಗ್ರಂಥ ಮಾಲಾ. ಧಾರವಾಡ.
4. ಇರಾವತಿ ಕರ್ವೆ. (1990). ಯುಗಾಂತ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ. ನವದೆಹಲಿ.